

רשומות

הצעות חוק

2 באוגוסט 1989

1947

א' באב התשמ"ט

עמוד

146 . . . . .

חוק העונשין (תיקון מס' 31), התשמ"ט-1989

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

[247] חוק העונשין (תיקון מס' 31), התשמ"ט-1989

1. כחוק העונשין, התשל"ז-1977¹ (להלן - החוק), כפרק י', אחרי סימן ו' יבוא:

"סימן ו': פגיעה בחסרי ישע

הגדרות 368.א. בסימן זה -

"אחראי על חסר ישע" - כל אחד מאלה:

(1) הורה או מי שעליו האחריות לצרכי מחייתו, לבריאותו לחינוכו או לשלומו של חסר הישע מכוח דין, החלטה שיפוטית, חווה מפורש או מכללא, או מי שעליו האחריות כאמור לחסר ישע מחמת מעשה כשר או אסור שלו;

(2) בן משפחתו של חסר ישע והוא אחד מאלה: בן זוגו של הורו, סבו או סבתו, צאצאו, אחיו או אחותו, גיסו או גיסתו, דודו או דודתו;

(3) מי שחסר הישע מתגורר עמו או שנמצא עמו דרך קבע, ומלאו להם שמונה עשרה שנים;

"חסר ישע" - קטין או מי שמחמת גילו, מחלתו או מוגבלותו הגופנית או הנפשית, ליקויו השכלי או מכל סיבה אחרת, אינו יכול לדאוג לצרכי מחייתו, לבריאותו או לשלומו;

"מעשה" - לרבות מחדל;

"פגיעה" - בין גופנית בין נפשית;

"פקיד סעד" - מי שמונה לכך לפי חוק;

"קטין" - כהגדרתו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962².

368.ב. (א) התוקף חסר ישע וגורם לו חבלה של ממש, דינו - מאסר חמש שנים; היה התוקף אחראי על חסר הישע, דינו - מאסר שבע שנים.

תקיפת חסר ישע

דבריו הסבר

בחוק העונשין, התשל"ז-1977, בסעיף 2 שבו: "חבלה" - מאז, מחלה או ליקוי גופניים, בין קבועים ובין עוברים;

"חבלה חמורה" - חבלה העולה כדי חבלה מסוכנת, או הפוגעת או עלולה לפגוע קשות או לתמיד בבריאות הנחבל או בנוחותו, או המגיעה כדי מום קבע או כדי פגיעת קבע או פגיעה קשה באחד האיברים, הקרומים או החושים החיצוניים או הפנימיים.

"חבלה מסוכנת" - חבלה שיש בה סכנת נפשות.

"כל אימנה ויתוב רא תענון אם ענה תענה אותו כי אם צעוק יצעק אלי שמוע אשמע צעמתו". שמות פרק כ"ב פסוקים כ"א כ"ב.

הפגיעה במי שאין בכוחו להגן על עצמו כגון ילדים זקנים ונכים, בהצעת חוק זו - חסרי ישע, מצדיקה התייחסות מיוחדת של המחוקק, הן בדיני ענישה והן לגבי חובת דיווח על פגיעה בחסרי ישע.

להלן סעיפי חוק הקיים הקשורים בהצעת חוק זו:

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
² ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) ונגרמה לחסר הישע חבלה חמורה, דינו של התוקף - מאסר שבע שנים, ואם היה התוקף אחראי על חסר הישע, דינו - מאסר עשר שנים.

368ג. העושה בחסר ישע מעשה התעללות גופני, נפשי או מיני, דינו - מאסר שבע שנים; היה העושה אחראי על חסר הישע, דינו - מאסר עשר שנים.

368ד. נעברה עבירה לפי סעיפים 368ב או 368ג בחסר ישע וקיימות ראיות לכאורה שהעבירה נעברה בידי האחראים עליו אך לא ניתן לקבוע בידי מי מהם, חובת הראיה על כל אחד מהאחראים שלא הוא עבר את העבירה.

368ה. (א) נודע לאדם כי חסר ישע נפגע זה מקרוב בגופו, וכי הפגיעה נגרמה בידי האחראי עליו, או כי האחראי על חסר הישע התעלל בו, חובה עליו לדווח על כך לפקיד סעד; העובר על הוראה זו, דינו - מאסר שלושה חדשים.

(ב) היה האחראי על חסר הישע או לרופא, אחות, עובד חינוך, עובד סוציאלי, עובד שירותי רווחה, שוטר, פסיכולוג, מנהל מעון או מוסד או איש צוות במוסד בו נמצא חסר הישע, או לכל אדם שמידע על הפגיעה בחסר הישע הגיע אליו עקב מעמדו או עיסוקו המקצועי, חשד סביר שחסר הישע נפגע בידי האחראי עליו או שהאחראי עליו התעלל בו, חובה עליו לדווח בהקדם האפשרי לפקיד הסעד. העובר על הוראה זו - דינו מאסר ששה חדשים.

(ג) פקיד סעד שקיבל דיווח כאמור בסעיף זה רשאי להודיע על כך למשטרה.

(ד) בעבירה לפי סעיף זה תהיה זו הגנה לחייב בדיווח אם הוא קטין או אם הוא יוכיח כי ידע שדיווח על הפגיעה בחסר הישע כבר נמסר לפקיד הסעד או למשטרה.

התעללות בחסר ישע

חובת ראיה של אחראים

חובת דיווח

תיקון חוק הנוער (טיפול והשגחה)

2. בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960³, סעיף 2א - בטל.

תיקון פקודת הראיות

3. בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁴, בסעיף 5, בסופו יבוא: "וכן במשפט פלילי על עבירה לפי פרק י' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שנעברה בידי בן זוג נגד בן זוגו או בידי הורה נגד ילדו או של ילד נגד הורה".

דברי הסבר

בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971:

"סייג לעדותם של בני-זוג

3. במשפט פלילי אין בן-זוג כשר להעיד לחובת בן זוגו, ואין כופים אותו להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם בן זוגו בכתב אישום אחד.

סייג לעדותם של הורה וילד

4. במשפט פלילי אין הורה וילד כשרים להעיד האחד לחובת משנהו, ואין כופים אחד מהם להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם משנהו בכתב-אישום אחד.

בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960:

"חובת הורעה

2א. רופא, אחות, עובד חינוך, עובד סעד או שוטר המטפלים בקטין שנפגע בבריאותו הגופנית או הנפשית ויש להם יסוד להניח כי הפגיעה נגרמה בידי האחראי על הקטין או משום שהאחראי על הקטין אינו מסוגל לספל בו או להשגיח עליו או מזניח את הטיפול או ההשגחה, ימסרו על כך לפקיד סעד."

³ ס"ח התש"ך, עמ' 52; התשל"ד, עמ' 83.

⁴ דברי מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

4. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 -

(1) בסעיף 68(ב), במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) לשם הגנה על ענינו של חסר כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז-1977:"

(2) בתוספת הראשונה, בפסקה 1, לפני "369" יבוא "368ב, 368ג":

(3) בתוספת השניה, בפסקה 1, לפני "381(ב)" יבוא "368ב, 368ג".

5. בחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), התשמ"ו-1955 -

(1) בסעיף 2(א), לפני המלים "ואין מקבלים כראיה" יבוא "או על עבירה לפי פרק י" לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שעבר הורה כלפי ילדו כאמור":

(2) אחרי סעיף 2 יבוא:

2א. בעדות של ילד שחוקר נוער הרשה את עדותו נגד הורהו ושל מי שמלאו לו ארבע עשרה שנים וטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים ומעיד נגד הורהו במשפט פלילי בשל עבירה כאמור בסעיף 2, רשאי בית המשפט, אם הוא סבור כי הדבר דרוש כדי למנוע נזק נפשי לעד, להורות שעדותו תישמע שלא בנוכחות ההורה הנאשם אלא בנוכחות סניגורו."

"העדת ילד
לחובת הורהו

דברי הסבר

בחוק לתיקון דיני ראיות (הגנת ילדים), התשמ"ו-

1955:

"העדת ילד

2. (א) אין מעידים ילד על מעשה עבירה נגד המוסר, שנעשתה בגופו או בנוכחותו או שהוא חשוד בעשייתה, ואין מקבלים כראיה הודעתו על מעשה כזה, אלא ברשות חוקר נוער.

(ב) הרשה חוקר נוער עדותו של ילד, לא יהיו נוכחים בשעת גביית העדות אלא החובע, הנאשם, עורך דינו, חוקר הנוער ומי שבית המשפט הרשהו להיות נוכח.

(ג) רשאי בית המשפט לצוות על הפסקת גבייתה של עדות או קבלתה של הודעה כאמור בסעיף קטן (א) אם הוא סבור, לאחר ששמע את חוקר הנוער, שהמשכן עלול לגרום נזק נפשי לילד."

חברי הכנסת: חנן פורת, דני צוקר

אין סייג העדות על אימות

5. הסייגים שבסעיפים 3 ו-4 לא יחולו במשפט פלילי על עבירה של הבלת גוף או של אלימות, לרבות משפט על נסיון לעבור עבירה כאמור."

בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984:

"סיומניות הדיון

68. (א) בית משפט ידון בפומבי.

(ב) בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בבלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך באחת מאלה:

(4) לשם הגנה על ענינו של קטין;

..."

⁵ ס"ח התשמ"ד, עמ' 195: התשמ"ה, עמ' 138: התשמ"ז, עמ' 216: התשמ"ח, עמ' 67, ועמ' 186.
⁶ ס"ח התשמ"ו, עמ' 96.